

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esfi Marti-a, Joi-a, Sambata si Dominec'a, demanetia.

Pest'a, 13/25 maiu 1868.

Parintii patriei Ungariei tienu asta-di siedintia sectiuni, pentru a complanà ore cum conflictul intre dieta si guvernu, d'in cau'a cã proiectul tratatului de vama si comerciu, ce are a se incepu cu Prus'i'a, nu vre sã scia de Ungari'a, ca de asta nedependinte. Ministrul Gorove declarase, la tempulu sãu, cã acésta este numai una sminta formală provenita din „uitare”; inse domnii deputati unguri nu vrura sã presupuna atât'a securitate de memoria d'in partea lui ministru, si acest'a este primul casu, cã si majoritatea guvernamentale a deței inca pasi pre fatia contra ministeriului. Vom vedea la ce rezultatu voru duce desbaterile de azi. — De cumva cinstitele sectiuni n'ar' afla ce-va espedientu pentru delaturarea acestui inconvenientu, apoi, fiindcã tratatulu are a se inchiai si in numele transilvanilor, si asiè e afacere comune, noi li-am suatul statilorunguri; sã mediulocesca conchiamarea delegatiunilor, si se supuna afacerea inteleptei aprietari a acestei inalte si salutarie corporatiuni, éra daca nice acésta n'ar' scote-o la cale, atunci si alega alta delegatiune, si ast'a s'o repetiesca pana voru saturà; in modulu ast'a dora li-ar' succede siungurilor a se convinge despre netrebnici'a dualismului loru, fara parechia in tota lumea.

Unu nou lucru neplacatu pentru foiele unguresci este impregiurarea, cã — dupa cum inscintieza Jaff' — arciduele Albrecht visità, cu ocasiunea aleotoriei sale prin Croatia', momentul lui Jelacic. Diurnalulungurilor dñsi liberali, „Hazánk,” dedea acestei sciri, in nrulu sãu de eri, unu articolu intregu. Dupa parerea numitului diurnal, arciduele Albrecht, prin fapt'a de susu, ar' fi provocatu unu suvenire a coloru mai triste dile ce a avutu monarcia austriaca-magiera (!) si ar' fi tredîtu éra in partit'a natiunale croata stimulatiunea inversiunista, ce incepuse a se alinà, aducandu-si fapt'a in legatura cu presupunerii, a cároru implemire ar pune de nou in miscare reactiunea dormitante. Nu ne mirâmu de acestu ratiunamentu ungurescu, ne bate numai la ochi, cã acésta o face intr'unu tonu de totu moderat, ce'a ce va sã dñe-candu scrie unu ungru despre neunguri asiè — cã, dieu, noi am recunoscere si alte natiuni au dreptulu a tienè de drepturile loru si a fi cu pietate cãtra barbatii loru destini, — in politica nostra nu ni ierta s'o recunoscemu acésta, si trebue sã facem vorba, nu potem trece nimic'a cu vederea, ce nu este in sensulu nostru, dupa vila nostra. — Se dñce cã armat'a imp. reg. s'ar' pregatì a demonstra contra sistemului de aperare, ce ure a se infiintà.

De pre terenulu politicei inalte n'avemu de inregistrat de cátu numai faime de sensatiune despre aliantie si contra aliantie. Organele lui Beust vreu a se face sã credemu, cã Austria'e aceea, a carei alianta o petiescu poterile europene de antaiul rangu, de candu adeca s'aru fi declarat dlu Beust, cã in caudu unui resboiu, Austria nu va potè remanè de totu neutrala; acésta celu putienu aru trebuì s'o deducemu si d'in telegramele dñelor trecute, in urma caror'a ministrul de externe alu Austriei va avea intalnire si convorbire in Carlsbadu cu ducele de Grammont si cu Benedetti, representantele Franciei la curtea de Berolinu. Pre de alta parte voiescu unii a observà, cã intre Austria, Prus'i'a si Rus'i'a se prepara una apropiare, care pentru cutari eventualitati aru avè chiaru natur'a unei intime solidaritati politice, si spre scopulu acest'a aru fi si inceputu negotiările intre aceste trei poteri, cari nu intentiunea nimicu mai putienu, de cátu inchiaarea unei aliantie formale si definitive. Dñmu scirile acestea cu tota rezerv'a, asiè pre cum

le primim, fara de a ne pune pre terenulu coniecturilor vagi, pentru cari firesce cã aflam destula materia in pusețiunea precaria, si situatiunea nesigura a Austriei. Barbatii de statu ai acestui imperiu papaiescu in intunericu dupa nrul Ariadnei, ca prin actiuni in afara sã se scape din labirintulu confusiunilor d'in intru. Adeverate sùu false, scirile aceste sunt semnalulu tempului, care caracteriseaza dupa meritu ambiguitatile cancelariului imperialu austriacu. — Pre tota pagin'a „cârtii rosie,” mai in fia-care siedintia a delegatiunilor, candu se tratà despre politic'a esterna, dlu Beust nu incetà a bucinà in gura mare, cã tem'a politica a Austriei e stariunti'a pentru sustinerea pâcii. E mai imposibilu, ca celu ce laveza intre Scila si Caribde, sã nu si-spargă capulu de una stanca sùu alt'a. Ca instrumentu spre a scote castaniele d'in focu, fia pñtru ori care alta putere europeana, poate sierbà Austr'asi in statulu de asta-di, spre a jocà inse unu rol mai eficace in concertul Europei a abdissi Austr'a in momentulu, candu prin santiunarea dualismului, si-a legatu manile proprii si a incetatu de a forma unu statu cu unitate.

De prete oceanu ni se semnalizeaza una manifestatiune de pace, ce aru voi guvernulu Angliei a o pune in lucrare si a mediu-loci concursulu poterilor continentale; cabinetulu d'in Vien'a sã fia si primitu declaratiuni confidentiale in asta privintia, proiectul formalu si formulatu va urmà in data ce esent'a principiului cestiunatu va fi acceptata d'in tote părtili.

Cestiunea schleswig-holsteiniana inca nu si-a aflatu odihn'a eterna. Intr'u convorbire a principelui Gortshakoff cu representantele Daniei la curtea d'in Petruburgu, cancelariulu Rusiei n'a documentatuprè multe simpatie pentru cau'a Danemarcei, ba sè-i fia facutu si imputari, pentru cã regimulu d'in Copenhag'a se pare a contà pre intreventiunea Franciei. Rusi'a va face tote, spre a impiedecà complicari periculoze pentru pacea Europei, si in specie se decliara in contr'a amestecarii francesci in cestiunea Schleswigului, ér in casu de lipsa va sprigini pre Prus'i'a.

In Itali'a ce colporteza de atate si atate ori renunciarea regelui Victoru Emanuelu, fara ca sã aiba alta basa reala, de cátu numai pentru cã de acum inainte principale Umbertu va luà parte la consiliulu ministerialu.

Reformele inaugurate de sultanulu nu s'ha placerea dorita. In Constantinopole domnesce iritatiune mare, investigatiunile se repetiescu in tota dñu'a chiaru si pre la preutii muhamedani, cari sunt in suspiciu a ascunde deposite de arme.

Diet'a Ungariei.

Siedintia casei deputatilor de la 23 maiu.

Presedinte: Carolu Szentiványi; notariu: Emericu Csengeri. D'in partea regimului: ministri: bar. Eötvös, Lónyai, Horváth, Gorove si bar. Wenckheim.

Casa deputatilor, inainte de a trece la ordinea dñlei, a trebuitu sã decida a supr'a mai multoru petitiuni, Numerulu acestoru-a, sub vacanti'a de cátu dile, crescù forte; ele intiescu, mai vertosu, deslegarea si regularea cestiunilor municipali, de natiunalitate si a altoru cestiuni de importantia mare.

Moise Berde presintà mai antaiu una petitiune d'in partea consiliului baserecescu alu comunitatii de religiunea unitaria d'in Transilvania, roganu-se ca si pana candu se va propune d'in partea ministeriului unu projectu de lege, prin carele, in intielesul articol. XX, punct. 3 alu legilor d'in 1847^s, s'ar' statori ca lipsele baserecesci si scolastice a le toturoru confessiunilor sã se acopere d'in

Pretiulu de Prenumeratione:
Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre siese lune 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tap'a timbrale pentru fisele care publicatiunea se paratu. In Locul deschis 20 cr. de linia
Unu exempliaru costa 10 cr.

cas'a statului, — cas'a deputatilor sã binevoiesca a luà in drepta consideratiune, cu ocasiunea pertratarii bugetului de statu, confessiunile unitarie, cari in projectulu bugetului fura delaturate pre nedreptulu.

Carolu Stoll presinta una petitiune in numele mai multoru locitoru romani d'in comunetatile tienetorie de dominiulu de la Bai'a-Mare, pentru usiorarea darei pamantului, carea, prin greutatea ei, ataca insu-si capitalulu.

Paulu Nyári presinta doue petitiuni d'in partea a loru doue comunitati d'in comitatulu Pestei: Promontoru si Ráczkeve; cea d'antaiu se referesce la dicimile de vinu, a dou'a la desdaunarea pre-juncturilor d'in 1849, date in favorea armatelor rusesci.

Dobransky presinta una petitiune in numele slavilor d'in comitatulu Liptó pentru deslegarea cestiunei de natiunalitate in intielesulu dreptatii. Petitiunea — dice oratorele — este intrepretele sentimentelor a trei milioane de slavi, si ca este subscrisa de mai multe mli. Vorbirea-i fù intrerupta, mai vertosu candu se folosi de expresiunea „natiunile d'in Ungari'a,” si se audiau manifestatiuni desprobatorie; numai d'in stang'a estrema se poteau observà aprobâri.

Baltasaru Andreanszky presinta in numele comitetului d'in Scepusiu unu protestu contr'a petitiunei presintate prin Dobrancszky. (Aprobare.)

Eduardu Zedényi observa relativ la acésta afacere, cã mai multi locitoru d'in comunitatile Scepusiului, sunt subscrisi in petitiunea presintata prin Dobrancszky, in cont'a vointiei loru si fara a-i cunoce cuprinsulu.

Sam Bónis, d'in motivulu ca acésta disputa neplacuta sã nu se intinda, si d'in cau'a importanțelor agende a le casei, se provoca la regulamentul casei, care nu concede de cátu espunerea simpla a objectului petitiunei, fiindu eschisa ori ce pertratare sùu motivare. Doresce respectarea regulamentului casei, fiindu cã in casu contrariu disputele, ce s'ar' escà, n'ar' mai avè capetu.

Franc. Deák inca consentiesce cu Bónis, si totodata presinta in numele seu si alu multoru colegi ai sèi unu projectu relativ la acoperirea speselor judiciali a le municipielor.

Avramu Tincu interpeleza pre ministrulu cultelor, cum cã are acestu-a, intr'adevera, intentiunea de a desolve gimnasiulu de statu d'in Sabiu, in casulu candu cea d'in Clusiu s'ar' strafonà in universitate?

Una asemenee procedere — continua interpellatoriulu ar' fi nejusta pentru romani, d'in cau'a cã acestu gimnasiu este cercetat de multi romani (p. ex. numerulu totalu alu auditelor d'in 1862 a fostu 257, d'intr' acesti-a 148 au fostu romani; in 1866 d'intre 439 de teneri 238 au fostu romani. Interpellatiunea se va impartesti in serisu ministrului cultelor.

Cestorulu intruduse apoi pre contele Antoniu Szapáry, notariu alu casei magnatilor, care presinta procesulu verbale alu siedintiei mai d'aproape a casei magnatilor si totodata resolutiunea enunciata in cau'a biouroului stenograficu.

Ordinea dñlei: Paulu Királyi ceteșce raportul comisiunei centrali relativ la proiectele de lege in afacerea călei ferate de la Hatvan-Miskolc, Zákány-Zagrábi si de la media-nopte-resaritu.

Raporturile se voru tipari si distribui intre deputati. Pertratarea loru s'a desfisut pentru siedintia de marti.

Siedintia se inchiaia.

Siedintia casei magnatilor, d'in 23 maiu.

Presedinte G. Mailatu, notariu A. Stáray.

S'a ceditu raportulu comisiunei, esmisu in causele de comunicatiune; apoi s'a pusul desbatere decisiunea referitora la concesiunile căilor ferate. C. G. Apónyi si mai multi, d'impreuna cu elu, si esprimu temere nu cum-va prin asemenea decisiuni sè se delatureze inriurintia celui-laltu faptori alu legelatiunei, de a santiuna legile; dar majoritatea neluandu in considerare temerile loru nefundate, a primitu ambe decisiunile d'in cestiune.

Se pune la discussiune proiectulu de le pentru lini'a călei ferate d'in Ungari'a inf. — la Fiume si

se primesce redactarea casei deputatilor cu nescari modificări.

Autenticandu-se procesulu verbale, siedintia se radica.

Transilvani'a.

O voce d'in Transilvani'a.

Odiniora Confuce, ca să scape de o revoluție, ce isbuti în patria sa, plecă să mergă la Yse, unu statu micutiu dura autonomu. Pre cale intalnese o femeia ce plangea amarita si care de odata i miscă compatimirea. Confuce o intrebă de caușa neleniscrei ei, era ea i respunde: in locul acesta nu de multu unu tigru sfartică pre socru-mio si pre barbatu-mio si acum totu aceea-si sorte ajunse si pre fețorulu meu. Elu o intrebă mai departe, că de ce nu si stramuta locuinti'a, ér' femei'a-i respunde: că mai bueuros i place să remana aci fiindu că ocarmuirea nu apesa pre suditi. Atunci marele reformatoru se intorce cătra invetiaceii săi dîcendu-le: nu uitati nece o data cuvintele aceste: tiran'i'a guvernelor u mai rea ca unu tigru.

Trecendu de la o parabula vechia, la viet'a practica a staturilor, ne vine in minte totu de un'a sortea poporului romanu chiar si in tempulu de adi alu libertătilor politice. Dreptulu si constitutiunea, legea si intocmirea ei, daca nu suntu create pentru poporele statului, suntu totu de una mai amare si mai nesuferibili ca unu tigru. Tote institutiunile unui statu-se numesca, accele liberali si democratice, daca prin ele se impedece vocea poporului, i se lega manile si picioarele si i se impunu sarcine preste sarcine, voru remane totu de un'a nesce clese de absolutismu, si de asuprire. Liberalismulu, ce nu cunoște poporulu, ca factorulu pre care e basatu statulu, remane totu de un'a o batjocura pre principiile de dreptu si de dreptate, unu liberalismu pentru paretii era nu pentru poporu si statu.

Nu e greu asta-di in Europ'a ea să gacesci statulu, care mai in tota diu'a si-scote afara alta tabla de carciunmarit, o data asti inscrisul „aici e constitutia buna“ si de alta data „adi pre bani, mane tote fără bani“, si in urma tote le asti scumpe si nemicu bunu. Pre candu trumpetarii Austriei bucineza pana ragusiescu liberalismulu ei, silindu-se să dee ce-va spoila statului d'in afara; nu se uita nimene la starea interna a poporeloru, că mai potu urmă asiă trase impinse dupa carele domnilor ce ajungu la potere. In daru vei totu striga: aici me dore, aici me lega, nemene nu te asculta, tu trebue să tacis si să suferi. Ore, voi filistriloru, de unde vine poterea si consolidarea statului? de la trumpetarii vostri platti, său de la poporulu ce-lu storceti chiar si atunci candu elu ve striga: destulu că numai potiu, ore de acolo că veti orb lumea esterna ce nu se intereza de voi si veti face de mintiuna pre poporulu ce ve striga in tota diu'a: dati-ne dreptu si libertate; liberalismulu vostru e asuprirea.

Dar de ce nesce lamentari atât de cunoscute, că in biet'a nostra Austria nu asti multiumire, candu evinemintele de tota diu'a ti-areta, că nedreptatea apusa fascele in mana si că absolutismulu imbraca talarul libertătilor, suntu multe de acestea, si bietulu scriitoriu său diurnalistu nu mai scie de unde să le incepa si unde să le gate. Trebuie să se si tema, că spunendu ministriloru nostri ce felu de liberalismu au Dloru, că dandu josu masca cu cari privescu densii la poporu, i se acatia dupa capu unu procesu, că rescola poporulu si desbina statulu. Nu faceti Dloru crima d'in vocea poporului, ea este santa, provenita d'in nesce cause naturali si căroru nu se poate impută.

Si cele alalte tiere si-au drepturile cu constitutiunea si autonomia loru. Si noi am ereditu de la parentii nostri o tiera autonoma, o tiera a imperiului austriacu, ce inca-si are votulu candu se desbate despre salutea si consolidarea statului. Nu s'a inauguru Dualismulu ore cu conditiunea, ca tote poporele imperiului să fie egalu indreptătite, au nu s'au garantat prin rescriptele Maiestății Sale imperatului libertețile si autonomiile tierelor de nenumerate ori, si daca este asiă, de ce intrebuiti arme rusinoze spre a sufocă vocea poporului, si de ce versati pre ranelor lui veninu, unde aru trebuu să aduceti balsam? Astfelui asta-di cu atât de libertăți politice, cu atât de guverne liberale, daca cascigur'a ca lupti pentru drepturile patriei si a statului, ca să lucri amesuratu problemei lui Iosif II-le „dreptate pentru toti“, comiti crima preste crima. Adi cunosc poporele Austrii, cunoște Europ'a intrega, ca să guvernulu vienesu zidit staturi pre nasipu si că ministeriulu ungurescu vre să facă d'in poporele nemagiare nisice tiréitorie fără mani, fără picioare.

E adeveratu că tremura filistii Vienci, candu vedu adi imperiulu intregu nemultiumitu; unu pasu inca si voi veti plange Magiariloru apoi, că ati trecutu Rubiconulu celu santu parintiloru nostri. Au ajunsu era tempulu servilismului celui gretiosu, alu arbitriului politiacu, alu inchisoriloru, candu fia care cuventu, fia care lucrare, fia care sunetu de in-

dependintia erau crime scrise pre patibululu dilei. Au asiă de tare s'au, corruptu asta-di spiritele cătu apestate de miliardele detorilor, de absolutismulu guvernelor storse si impilate candu pentru resboie ne-calculante candu pentru pensiunari netrebnice, ele să nu-si redice vocea loru.

Ve place Dloru a ve numi liberali, intru adeveru cuventu frumosu pentru toti acei-a ce n'au amblatu pre ruinele Austriei. Liberalismulu inse presupune o constitutiune ce garanteaza libertățile si drepturile, poporului, a fi liberalu insemenza a dă drepturi éru nu a luă, a ascultă vocea natiunilor era nu a o sufocă, a lucra in interesulu loru era, nu a le impedece desvoltarea. Unde ati datu Dvostre drepturi ca adi să ve numiti liberali unde este codicile statului in poterea căruia Dvostra să pretindeti de la ori si care ea să ve numesca liberali cu tote că atacati si drepturile cele mai sante. Au nu sciti ore, că poporele caracterizeaza guvernele numai cu doue cuvinte numai in doue moduri său absolutistice său liberalu. Si daca ele sub unu guvern nu simtu picu de libertate, au totu dreptulu de a lu numi absolutisticu, o urmare logica, fata naturala că unde nu e libertate domnește absolutismulu.

Dupa ce poporele Austriei in 20 de ani ratecira intru unu circulu vitiosu in care su monarcia nostra va avè omulu totu dreptulu a pretinde, că bataru acum să avemu o constitutiune adeveratu reprezentativa si să ne bucurâmu de unu guvern adeveratu liberalu. Inse dorere tempul u acesta n'a sositu pentru tote poporele si romaniu Austriei mai putienu de cătu toti s'au bucuratu de vre-o libertate politica, mai pucinu de cătu toti au fostu intrebatu despre reformele ce s'au facutu, si despre sarcinele ce s'au impus. Pana candu să mai tienă acăstă, pana candu liberalismulu nou să-si mai bata jocu de noi. In cestiunile cele mai vitali a le monarciei nostre pre romani nime nu i-a intrebatu nece odata, ca pre unu factoru alu statului, ca pre unu poporu ce are legate de corona si de sortea statului interese ér' nu numai dețoare. Lasămu că aceea a fostu vin'a guvernelor absolutistice. Adi inse liberalismulu constitutiunalu; de ce dara nu intrebatu pre romani in privintia unu Transilvaniei, de ce amanati cestiunea natiunilitătilor, de ce nu redati odata Baserecei romane veduvite dreptulu de a-si alege pre pastoriul său; au nu suntu aceste totu atât-a acte de absolutismu facia cu romanii.

Au presupuneti DVostra, că romanulu este asiă de cerbicosu, că voindu să-i dati libertăți elu nu vre să le cunoște. Au nu s'a luptat elu totu de un'a pentru guvernele liberale, au daca vorbindu de libertățile politice nu este elu celu d'antău, care să doresca o era adeveratu constitutiunalu. Noi suntem gata a pleca și regalul nostru toturor acelor cari voru să ne redă libertatea fia chinezii fia nemții, fia magiaru si daca in Transilvania asti, unu poporu nemultiumitu caușa e că nu sunteti drepti, nu sunteti liberali.

Veti concede Dloru că Transilvania — si are drepturile sale istorice aperate cu sangele său si respectate chiar si sub domnirea Turciloru. Au liberalismulu nou constă in aceea, a sterge drepturile istorice a jignii autonomia unei tiere pre care insu-si paganulu s'a sfatu a o atacă. Si candu vedemul chiaru libertatea libertătilor insu-si pres'a aruncata in sclavă cea mai neomenosa si mai rea de cătu censur'a aniloru 1830 si 1847, atunci nu ve mirati daca poporul romanu si-redica vocea sa seculară.

O singura privire in trecutu si in venitoriu ve ar' potă dă destula invetiatura in diu'a de asta-di. Nu ve incredeti multu in prezente, elu este de o durata prea scurta si de multe ori prea insielatoriu. Nu saltati pre ruinele Ninivei, că-ci ele suntu unu locu plinu de pecate si fără delegi, luati saculu pre capu si parasiti terenulu acela tristu in istoria patriei noastre. Lasati vagabundii Romariei si mai bine cercati a multiumi pre romani, unu poporu moscenu, ce de secoli intregi a versatu indesertu sudorea in folosulu statului. Nu jidanii Moldovei, ci romanii transilvani suntu asta-di mai ti in asupri orientu.

Nu aruncati poporele in noptea sclaviei, in noptea acelei epoci nefericite, candu pravu si plumbu furci si bastile, fuga si esile erau singurele midiloce de mantuire. Nu aduceti poporele acolo, că asta-di in sechulu alu 19 le, să ve dica cu Confuce tiran'i'a guvernelor acestor cari fia amara ca unu tigru.

Cat'a nostra potu rivalisă cu actorii scenelor celor mai principale ale Europei. Erămu incantati de frumseti a sonoritate limbei romane din vocea delicata si pronunciatiunea cea cunctori si maiestatica a domnilor actori, proprietatea limbii acestei divine, care in acestea calități arunca manusi'a la oare alta limbă, nu numai in poesi'a lirica si erotica, ci si imperiul Thaliei romane. Suntemu convinsi, că ori cine luă la recensiune cătu de stricta execuțarea acestei drame, ceea ce privose art'a producerii ei, nu va potă intru nimic slabă din sentinti'a noastră de susu. Era dorintele publică noastră, cu tote că ele se adapă ca deosebire intru a vedea presentatiuni, cu actiuni si cante natiunale, ele totu-si din punctul artei si alu reprezentării limbii si a curatieri si mai multu decătu satisfacuta. — Ce dauna, ca a ceea oficina a culturii limbii si a animei, secesiunea romana, inca nu s'a potutu incubă cu permanenta in sinulu romanimei din Transilvania Ungaria si Bucovina, candu ea e midilociu celu mai incantatoriu de a reinoi si perpetua si simpatiele suvenireloru inalte natiunale. — Magiarii au vreo 25 de societăți teatrale imprastiato prin tota Ungaria si Transilvania inca cu misiunea pronunciata de a flăta cătu se mai multu entuziasmulu loru natiunalu. — Această e ceea mai principale, că una turma de individi de alta nație si-lapeda numele, si renega sangele, trecundu la entuziasmul celu inordnatu alu magiarismului unde si asta nutrirea inbitinsei celei peccatoze. Mano se va produce piesa „Garganii“, său „necredintă barbatiloru“, ér' joi „Strenghirul de Parisu“, comedie in 2 acte piesa placuta in teatrul de Parisu, Viena si Berlinu; si „Femeile care plangu“, o media intr'unu actu jucata pe teatrul de Vaudeville din Parisu si Viena. Inca odata vo binevenimul străloru din corul Thaliei romane, imbraciosindu-ve cu străgere la peptulu connotatiunalu!

Câte-va cuvinte

„despre necesitatea neincungiurabile a comentării patente urbariale din 21 iun. 1854, si o prelungire modestă despre modulu, cum s'aru potă ne scumpără prestatuinile, ce apesa pamenturile alodiale cum s'aru potă esepțui eliberarea dîlerilor de la robie fără daun'a posesorilor.“

(Urmare.)

Autorul continua si mai departe enumerea deosebitelor pareri ce mai sunt, cu privire la §-ulu 16. A numit fostu de acei-a, cari au dîsu că: alodiaturele acelea, cari nu fostu continuu in man'a tierilorloru de la 1819 ian. 1. pana in 1848 ian. 1., nu se potu rescumperă. Altii au mersu si mai departe, cari legandu §-ulu 16 cu §-ulu 18 din patenta, si dîsu: daca alodiaturele nu le-au posiedutu de la anul 1819 ian. 1. pana la 1848 ian. 1. tierani de aceea-si familia, cetei omeni, cari au facutu prestatuinile si au platitul taxă si să dăca, deca alodiaturile au trecutu la alta familia: nu potu rescumperă nici familia, ce le-a avutu la 1819 nici ce le-a avutu la 1848. — Ba s'au asti inca si de acei-a, ca au afirmatu, că numai dîlerii care, daruitu cu o victie legală, incepundu de la 1819 pana la 1848 a tienutu in posesie elu insu-si pamentul alodial, ar' avè acum dreptulu de a-lu rescumperă. Ér' altii combatendo asertiunca, că §-ulu 16 ar' fi in legatura cu §-ulu 18 din patenta, combatendo si deducerile de mai susu, si facu combinatii mai curioase de cătu alt'a.

Să mai amentim inca câte-va dubiotăti cu privire la curialisti mentiunati in §-ulu 16, său cu alte cuvinte, la dîlerii asiediat pre pamentu alodial.

Se scie, că sub revolutiune si mai tardiu multi din credintă cumă, fiindu sierbitutea urbariale stersa prilege, ei nu detorescu a sierbi mai departe: au negat si dîstingutu si d'in acăstă causa au fostu scosi brevi manu din cîntele loru, său facandu-se mai antăiu atenti pre calculul administrativ că sunt detori a implini si mai departe sierbitile, său că sunt detori a tractă in asta privintia cu domnii pamentu, că-ei altcum voru fi scosi de pre pamentu. In unul acestor admonitioni, mai multi dîleri s'au impacatu cu domnul de pamentu, promitiendu-i, că pana candu tribunul urbarial voru decide a supr'a acestor pamenturi, voru in fia-care anu atât-a si atât-a dile cu palm'a său cu jugul.

Multi au amblatu bine cu asemenea impaciuri; dar si fostu multi blastemati cari, profitandu de noscintă a bieșilor tierani, l'au insielat amaru, facandu-lu să subscrive contracte complicate cu conditiunii, cari lu facu arendatoriu. Bietulieriu, insielat, a luat contractul, si in credintă că să-i pravitu bine trebă, l'a dusu a casa, si l'a pusu in fundul hainei. Candu vine apoi terminul pusu in contractu, domnul de pamentu, i areta contractul, in intilelesulu carui-a trecutu termenul de arenda; deci lu provoca să ese afară de pre pamentu lui. Daca nu voiesce a esă, procede in contra tieranului, si contra unui arendasiusi si lu scote cu brachiu. So pot, legăsunti pre bietul tieranu fatia cu astu-feliu de rafinaria a miliilor de pamentu, dar romane totu-si pendinte intrebari cum va judeca tribunalulu urbariale in asemenei casuri? Indu că se asta omoni, cari afirma, cum că atari contractul chiajate intre curialisti si domni de pamentu deobligă ambe părțile, ba mai multu: acestu contractu sierbe se documentu, prin care curialistul recunoscă, că pamentul respective sunt de natura alodială, nu se potu rescumperi, astă mai putienu potu dă obiectu de procesu urbariale.

Cetim u nrulu din 20/6 maiu alu „Gaz. Tr.“

Teatrulu romanu. In sér'a trecuta din 5 maiu produse societatea dramatica romana a domnului Michael Pascali, conformu anunciatului precesu, dram' in 5 acte intitulata „Orbul si nebun'a“ intre aplausele unui publicu forte numerosu. Esactitatea, cu care s'au reprodus deosebitele role au trebuitu să incante pre veree privitoriu. Niciu n'au lipsit d'in ceea ce pretinde artea dramatica. Cu deosebire d. Pascali dimpreuna cu m. Pascali si-au personificat rolele respective cu astă maiestria, incătu dupa jude-

Altii dicu: presumpțiunea juridica trebuie să fie, că contractul de la începutu e falsu, e unu pseudo-contract, deci ca atare nu se poate lăua în considerare, decât mai în acelui casu, dacă tribunalul urbarial dechiară patamentul, ce se află în posesiunea dîlerului, ca patament alodial; apoi este să se scote de la dîleriu pre sém'a dlu de patament și pentru tempulu, despre care sună contractul, atâtă a slujba cătă a facutu nainte de 1848.

Er' altii luptă pre langa opiniunea, că ar etandu dlu de patament contră dîlerului unu contractu de arenda, în forma legală, nu poate avea locu presupunerea, cum că basea acestui contractu ar fi inselare, ci elu este a fi privită ca contractu inchisat cu invoiel'a imprumuită a părților, prin urmare presumpțiunea juridica nu poate fi, că acestu contractu ar fi falsu, ci de căcă s'ar afirma acela, dîlerul detoresce a-o constată, si de căcă elu n'ar potă documenta, că contractul s'a storsu cu forța sa și nu s'a serisută precum s'a invoit elu, atunci, nu se poate trage la indoie dîlerul e detorul a solvi în anii desfăști sum'a pusa în contractul de arendare.

Că s'au fia prălungu, autorul se abate de la continea diferențelor întreprezări următe din legatură §-lui N° 20, ci amintesc inca numai întrebarea ne deslegată, prin §-lui 16 din patenta, că ce să se intempele locurile alodiale, cari în 1848 s'au aflatu în manuscrisul dîlerii, cari au fostu admoneati la San-Mihaiu, și la San-Giorgiu să esa de pre locurile alodiale, fiind că domnul de patament n'a fostu destolit cu prestațiunile lor de mai nainte, prin urmare elu voia să ice de la d'insii ale patamenturi si să le dea altoru-a. — În martiu 1848 s'a proclamat eliberarea iobagilor. Dîlerii din cestiune, auându despre acăstă, n'au voită, ca la San-Giorgiu să parasea locurile alodiale. Acum e întrebarea, ore atari dîleri nu și-au perdu dreptul de a recumperi locurile alodiale, e posiedu, incătu acele-a sunt recumprăvare, si daca intru și nu e perdu, ore n'au dreptu ca să le recumpră noii-a, caror' li era promis, că la San-Giorgiu voru intră în posesiunea acelor locuri? combinațiunile a supr'a acestoru întrebări sunt forte diferențe si desbaterele a supr'a §-loru singurăci forte infocate.

S'ar mai potă enumera inca căte-va din parerile si întreprezări §-lui 16 si s'ar potă lăua de a ronda toti §§-ii patentei pentru a vedea opinioanele diverginti, cari esistă la întreprezărea patentei urbariale; — dar' s'au sierbitu date destulă despre acăstă variatiune la §-lui 16, care e unu §-dintre cele de mai mare insemențate. Nu este dora nici nu §-in patenta, la alu carui-a întreprezăre să se potă uni parerile si nu este vre-o întreprezăre, parere, carea să nu fie statată.

Acăstă e cauza, că în diu'a de astă-di, la cele mai multe măsuri, nici domnii de patament, nici prestatorii nu potu sci, ompe basca patentei urbariale au dreptu la cutare moșia de patament? Ba nici advocații nu sunt în stare a dă suatu dîlerilor săi. Nici starea judeilor urbariali nu e de invidiată, mai vertosu starea judeilor conscientiosi, căcă nici o băse secură, carea o-ar potă tine, ca cinoșura în judecătăloare. Ei judeilor mai putieni conscientiosi li-se deschide terenul spre a favori după placu, unui-a său altui-a; ei au terenul deschis, ca să esplice acum unu §-din patenta astă, era de alta data, în casu analogu, altcum, si astă, în procesu, pot să restorne totu-de-una pre omulu seracu facia cu potințele, chiaru si în casulu, candu dreptatea ar' fi pre langa tierii; ei potu tractă tote procesele din punctu de vedere națională, neconcediendu nici candidu, ca să reea învingătoarea cauza unui-a care e de alta naționalitate facia cu celu ce e de acăsă-ni naționalitate cu judele, de-să dreptul si dreptatea s'ar luptă pre langa celu d'antăiu.

(Va urmă)

ROMANIA.

In siedintă Camerei deputaților, din 7 maiu s'a continuat desbaterea speciale asupr'a proiectului de lege pentru polită rurală. — D. ministru de resursele publice unu proiect de lege pentru chiamarea unui contingent de 10,000 oameni din clasă an. 1868 pentru completarea cadrelor armatei conform bugetului. D. ministru Bratianu anuncia Camerei unu mesaj, prin care se cere autorizarea de a lăua orice măsura va crede necesaria pentru susținerea postelor în tiera, fără a trece preste cifră, ce s'a aloca în bugetele anilor trecuti. Se tramite de urgență la sesiuni. În dilele următorie s'a continuat desbaterea proiectului de lege pentru polită rurală; si s'a prezentat Camerei mai multe petiții din toate părțile României, în cari se cere deslegarea cestiuniei jidovilor.

In Senatul la 7/15 maiu dlu N. Ionescu desvolta interpellarea sa cu privire la cercularul către agenții politici europeni, relativ la sgomotul, ce s'a facutu în Europa despre starea politică a tieri si despre cestiunea israelitilor. Intreba pre ministrul Bratianu, să arete pentru ce nu se aduce pre biouroul parlamentului romanu corespondențele, ce are guvernul în afaceri politice cu poterile straine

Ministrul Bratianu sustine, că guvernul actual se comportă cu demnitate si dechiară, că dsa atătu ca ministrul, cătu si ca membru alu guvernului nu s'a indiosită nici o data a se pleca, după cum dlu Ionescu vră a dīce, înaintea unui agintie de diosu strainu, ba nu există nici unu actu alu său, prin care s'ar constata, că are relații nici chiaru cu cei mai inali aginti si oameni de statu ai strainilor.

Ionescu reluându cuventul să sustine de nou, că guvernul e revu, că guvernul duce tieră la peire, că guvernul s'a abatut de la programul Romanilor din 1848.

Continuarea discusiunii se amana pre diu'a viitoră, candu apoi dlu Bratianu luandu cuventul dīce, că va respunde dlu Ionescu, înse pe unu teramu de mai mare demnitate decătu acelui-a pe care d. Ionescu s'a lasat să alunecă, ca celu mai june din acestu parlamentu.

Asupr'a imputării ce-i-a facutu d. Ionescu în siedintă a trecută, dlu invită pe fia-care a aflată si a se convinge, că în tempul cătu dlu a fostu la putere n'a persecutat pe nimeni, fia-chiaru si pe celu mai mare inimic politici alu d-sale; căci dlu în tota vîta sa politica si privata n'a lucratu de cătu ca Romanu cu sufletu si inima pentru tieră sa ca unu veteran în luptă. Că a tenu discursuri nu numai în sală Slatinenu si la Filaretu după cumu i imputase d. Ionescu dar si în strainetate, ori unde a socotit, că este folositoru pentru Romani a vorbitu, si a sustinut drepturile loru. Nu numai de la 1848, daru din copilaria a luptării pentru drepturile Romanilor. Despre reu'a credinția cei imputa d. Ionescu, dlu dice că va judeca atătu posteritatea cătu si generatiunea prezintă. Tote actele mele, adaugă dlu, suntu facute în publicu si potă lesne cine-va a le vedea. D. Ionescu, dīce d. ministru, a terminat discursul d-sale plin de talent, dicind că ceea ce vrea este, ca tote actele diplomatici să fie depuse pe biouroul parlamentului, fiind că numai candu guvernul va fi asociat cu parlamentul, numai atunci va avea taria înaintea Europei; numai atunci va fi ascultat si respectat in intru si in afară; a dīsu apoi că insolu lumea; in intru asiu voi se dīeu, că voi să scapu tieră de jidani, si afară dicu că le voi da totul, le voi dă chiaru ceea ce nimici nu le-a datu. Ei bine dloru adaugă d. ministru acestea tote nu sciu pana la ce punctu ar potă d. Ionescu, să le spue in cunoștința de causa. D. Jonescu spune acestea, sustine că trebuie să aducă actele la tribuna. S'au petrecut multe, scie d. Ionescu pe candu amicii d-sale erau la putere, si atunci candu Cameră sustinea, ca să se aduca la tribuna actele diplomatici. D. Ionescu sustine că să nu se aduca, si negresită că cu dreptu cuventu; si eu chiaru am sustinutu totu astu-felu, pentru că suntu lucruri dloru cari este tocmai de necesitate a nu se aduce acă la tribuna. Cestiunea cea mai mare care s'a petrecut in relațiile nostre diplomatici, este acea a jidanolor. Acestea voiesc d. Ionescu și le aducem acă! Ei bine, guvernul de astă-di ca si celu sustinutu atunci de d. Ionescu crede, că nu este bine să se aduca aceste acte la tribuna. In cătu se atinge de puștiunea nostra, noi autonomi in intru, independenti in afară, suptu o mica forma de suveranitate a Turciei, si acăstă nu intrun modu feudal. Ne mai trebue, cu tote acestea, pana vomu devin unu statu forte, ne mai trebue maturitate, prudinția si tactica in pasurile nostre, spre a convinge pe Europa de maturitatea nostra, spre a potă cascigă definitivă caușa nostra.

D. Presedinte, asculta o propunere si o motiune ce sau primi la biouru. Eca motiunea: „Să roga d. ministru de externe, să bine-voiescă a depune pe mesă Senatului corepondintă guvernului cu agenții poterilor straine, relativ la midinlocile d-lui catra administratiunea tieri.“ Subscrisu N. Ionescu etc.

Propunerea subscrisă de dd. Sihlén, Valénu, Mihaescu, Archereul Scribanu, si Gudju, cere inchiderea discusiunii prin trecerea la ordinea dilei, fiindu satisfacutu cu respunsul d-lui ministru de interne.

Punendu-se la votu acăstă din urma, se respinge si se acordă cuventul d-lui Ionescu.

D. Ionescu dice că nu scie daca d. ministru, este mai cuvințiosu să respunda cum a respunsu, de cătu să aduca la tribuna actele diplomatici cerute. Cea-a ce sustine dlu înse este că nu intielege cum poterile cari au recunoscutu drepturile nostre! cari a versat sango si bani pentru a ni le da, acum in corespondintele loru jurnaliere să ne nego acestu dreptu. — D. ministru a vorbitu despre justie, si noi parlamentul june nu potem fi asociati la politica dloru care negresită este programul de la 1848. Ei, d-le ministru, daca d-vosă sunteți mai betranu de cătu parlamentul, si daca ati inbetranit luptandu pentru binele tieri, atunci ve felicitu; si ati cuteszat a dīce că politica dată de unu anu de dile de candu sunteti d-vosă la putere. Luptă politica la noi dateaza de secoli, principii mari au platit cu capulu loru protesturile politice ale tieri nostre.

Avenu dloru acum agenții cari nu mai suntu pe langa sultanul Capu-Chehaia. Acumu ministrul potu să ne sustine drepturile afara si in intru cu concursul parlamentului. Dar d-vosă nu voiti acăstă. Apoi candu am vorbitu despre Sala Slatinianu n'am voită să dīeu nimicu despre publicu, căci acăstă este totu-de-una celu mai dreptu judecătoriu, ci am voită să calificu pe oratoru.

Ati avut curagiul a ve bate jocu de parlamentul nostru; ati disu că vorbim multu si lucrările putieni. Mai are curagiul D. Ministru a ne vorbi despre gonirea vagabondilor. D-lorū, s'au gonită 200 vagabundi jidani si 500 de Romani. Acestea ve suntu actele patriotică d-le Ministru? Ei, d-le Ministru, suntem satui de ranele ce ne-ati facutu, am tacutu, si acum trebue să ve vorbim, trebue să ve luam societă, si de sunteti satui de discursurile nostre, aduceti-ne documentele diplomatici acă, spre a ve vedea politica d-vosă cea misterioasa, ascunsă națiunei care s'a incrediutu in d-vosă.

Dvostra se vede, că nici nu sciti ce va să dīca cabinetul intr-un Statu constituiunalu. Se ve spuiu eu ce va să dīca. Unu cabinetu nu va se dīca numai comitetul legitimu

is consiliarii tronului. Dvostra sustragati actele diplomatici si nu le aretat nu numai une-din poterile Statului, ci si tronul refusat a le ai etă!

D. Si h enu este luptă inversiunata intre partite si dīce că după căte vede acă sustine, să nu se mai perda preciosul tempu in discusiuni ei in lucru.

Dupa căte vede d-lui idei-a dlu Ionescu, este de a da unu blamă ministerului si si-a alesu o linia mică pe care să merge si astu-felu să perde timpul. Sustine dar trecerea la ordinea dilei.

P. S. archiereul Scribanu, sustine infrătirea intre dñii Senatorii si ministru. Arata că in Moldova s'a strecurat Evrei ca hotii, treptelnicesc si au gasit gasde.

D. Presedinte chiama la cestiune pe P. S. care termină discursul său proclamandu infrătirea.

D. ministru observă că mai multi oratori s'au succedut pe rendu, aruncandu felu de felu de epite si asertuni guvernului si au fostu lasati de d. presedinte a insultă pe ministri si in casulu de facia popresce pe onor. Arh. Scribanu prin intreruperi.

D. Presedinte areta că, toti si chiaru d. Ionescu a inceputu prin cea mai mare delicate si că d. ministru i-a provocat.

D. Ministrul sustine contrariul mari sgomote. Misericordia. Chemati-lu la ordine. — Tacere.

D. Presedinte. Ve chemu la ordine d-le Ministru.

D. Ministrul de interne! Ati fostu pregatiti pentru scandalu, urmati-lu.

D. Presedinte, D-le ministru in numele si pentru inaltimă locul unde suntu pusu, ve chemu la ordine.

D. Ministrul areta că ca membru alu poterei executive nu potă fi chemat la ordine. Protestezu dloru. Este scandalu.

Sgomotu mare — turburări.

Dupa mai multi oratori.

D. Ministrul luandu cuventul areta că d-lui in toti timpii a lucratu cu buna credință cu seriositate pentru tieră. Respondiindu in detailu celor dīse d. Ionescu, d-lui spune că trecutul d-sale lu scie tieră, si ea va judeca.

In ceea ce se atinge de actele diplomatici, chiaru Engleză la care se raporta mai tote exemplul dlu Ionescu, actele serioze de asemenea natura nu se dau pe facia. Cartea albă, cea rosie si chiaru cea verde nu se dau pe facia; si daca se dă căte odata că ceva publicitate, acestea sunt acte de acele cari nu suntu de o importanță asiă de mare; si daca au vră o importanță in sine, apoi atunci le publica numai pentru că le socotescu a fi de vre-o trebuntă ore care, si le publica in parte. Astu-felu dar fiindu, noi nu suntem cei d'antăi cari facem acăstă. Actele diplomatici nu se dau pe facia nicairi.

Cătu pentru imputarea ce nise aduce, că am fi gonită mai multi Romani de cătu Evrei; este adeverat dloru că s'au gonită acești-a, ince erau vagabondi din Statele vecine; si chiaru acăstă nu s'a facutu de noi ci de ministeriul sustinutu de dlu Ionescu de ministeriul Jon Ghica. Cătu pentru S. S. Archiereul Scribanu care la randul său a fostu calificat cu so abat din cestiune candu a vorbitu pentru infrătire, acăstă este un vechi veteran alu libertăței, si mai bunu patriotu de cătu d. Ionescu; căci nu alergă să se hrănescă din budgetul Statului.

Cu tote aceste, adaugă d. ministru, dlu intielege că respectă acăstă contra d-lui este preparata. Amu luptat, si ve potu asigură că nu este acăstă nici cea d'antăi, nici cea mai mare luptă in vîta mea pentru interesele si binele tieri si apoi tote aceste le intielegu, dīce d-lui, fiind că eu am ferirea a ve spune, că am fostu mai fidu intereselor tieri de cătu multe ministeri din căte s'au succedut pana acum.

D. Presedinte oserva că ministrul a situit din cestiune, insultandu ministeriale căte au fostu înaintea dui.

D. Ministrul de interne sustine cele dīse mai nainte adaugandu că d. Ionescu a inceputu prin o interpelare de asemenea natură: venătoarea. D. Ionescu venătoare de ce? de episcopii? Ba nu de episcopii, de ministere. Archiereul Scribanu: Eu nu sun de acel-a cari se manincă si se trăiescă din budgetul Statului. Mi s'au oferit si episcopii si le am refuzat. Onor. Archiereul Scribanu, totu d'aua a datu probe o! de căte ori, cu tota starea sa si a mancatu numai pâne si apa. A luptat si este veteran in luptele pentru binele patriei.

Dar d-lorū, ramane bine intielesu, termină ministru, că unii din dñii Senatori, nemultiemti de poziția loru mai nimina, au inceputu la venătoarea de Minister, acesta este destul de a impedi lucările si mai bine se vie cu o propunere in seris, s'au supun la votul Senatului că nu mai e incredere in Ministerul actual pentru cutare cauza, si atunci negresită că noi ne-anu si retras, aru si remas d-lorū cari să conducă tieră, s'au radice in facă Europei, etc., s'au facă fericiți si s'au apere de tote reale de cari noi nu o aperămu. Cătu pentru cestiunea vagabondilor jidovi, este naturală că cestiunea trebuie să se agite.

Dupa ce mai multi oratori iau cuventul, sustinându se să arate actele diplomatici, d. presedinte pune la votu inchiderea discusiunii si se primește.

Se pune la votu propunerea de mai susu pentru trecerea la ordinea dilei si se respinge cu 26 bile negre, contră 14 albe.

Se pune la votu motiunea de mai susu a d-lui N. Ionescu adica aceea „de a se invita ministeriul să aduca actele diplomatici,” si se primește cu 29 bile albe contra a 4 negre, (aplaus).

Noutăți Straine.

FRANCA. Desbaterile corpului legislativu de spre cestiunea economica a tratatelor de comerciu si vama inca nu s'a inchisau. Dupa Ollivier, la cuventului ministrului de statu, Rouher, spre a restornă argumentele contrarilor tratatului comercialu d'in a. 1860, cari sustineau, că guvernul nu si-a implituit promisiunile fatia cu industria nationala. Epistolă imperatului d'in 5. Ianuariu 1860, dice Rouher, preliminase sumele pentru executarea lucrarilor publice cu 320—324 milioane, e cunoscutu ince că s'a spusat mai odata atât'a. Ministrul apera societătile de creditu si ale drumurilor ferate, si sustine, că tarifele pentru navigarea canalelor s'a scarificau cătu a fostu numai cu potintia. Rouher nu vre să conceda, că Anglia aru plăti mai putine dări si că bugetul Franciei aru fi părăsescut, căci dela 1864 dările publice s'a micsorat cu 29 $\frac{1}{2}$ milioane. Darea pentru importulu bucatelor nu se poate reintroduce.

Senatul se ocupa cu petitiunea despre tendințele materialistice ale instructiunii superioare; referințele propune, să se treaca la ordinea dilei. Baronul Dupin ataca cu veemintia ideele lui Lasalle. Sainte-Beuve află caușa amenârii desbaterii acestei-a intr'aceea, că prelatii au voită a se convinge despre parerile dioceselor loru; elu cunoște una diecesa immensa său una provicia nemarginata, care constă d'in multe mie de deisti, spiritualiști si scolari ai asiștănumitei religiuni naturale, janseisti, realisti, sceptici si scrutatori de totu feliulu, asecli de ai mintii sănătoase si afiliati sciintiei curate. Dieces'a acăstă se află in totu locul, si s'a manifestat in centrul Austriei prin fapte de dreptate si emancipatiune: Sainte-Beuve consulta pre totu omulu, care iubescă asemănările si nu fuge de lumina, să cutesca cuventarea renumitului medie si profesor Rokitansky despre separarea besericiei de statu. — Cardinalul Donou intrerupe pre antevorbitoriu cu afirmarea, că toleranța nu poate constă într'aceea, a tienă tote religiunile de adeverate; elu d'in parte-si nu va concede nici odata, că mantuitorii d'diescă, Isus Cristosu, aru fi fostu numai unu simplu intelectu si filosofu.

ANGLIA. Tem'a principala pentru discusiune in parlamentulu Angliei e de asta data legea despre reformele scotice. Guvernul propusese, ca urcandu-se numerulu reprezentantilor Scotiei, să inmultiesca si numerulu membrilor casei de josu. Baxter facă contraproponerea, ca in locul acestei inmultiri absolute, diece districte angleze, cari au mai putieni de cătu 5000 locuitori, si se reprezinta prin câte unu deputatu propriu, să perda dreptulu acestă in favoarea Scotiei.

Knighty face amendamentul, ca acele districte angleze, cari n'au 12000 locuitori si trametu căte doui reprezentanti in parlamentu, să alegă numai căte unulu, ér celalaltu să se dea Scotiei. Propunerile acestea cauzează o desbatere infocată. Pre langa Baxter se alatura opusetiunea sub conducerea lui Glad-

stone, partid'a regimului spriginescă pre Knighty, după ce declarase Disraeli, că propunerea acestui-a e celu mai micu d'intre doue reale. Se votează si se primește propunerea lui Baxter cu 217 voturi contra 196, astă dăra o majoritate de 21 voturi face să cada regimul.

In siedintă d'in 22 Maiu se cetăță a două ora legea despre desfintarea besericiei irice de statu; regimul se opuse ca si mai nainte, ministrul de interne ceră respingerea legii, care aru face să urmeze desfintarea uniunii intre Anglia si Irlandia.

Diuariele comunica detaiurile resboiului d'in Abisini'a. Corespondintele foiei „Times“ scrie, că regel Teodoru in diu'a nainte de cucerirea cetății Magdal'a a ucis cu mană propria la vr'o trei sute de prisonieri. Cetatea s'a aperat forte slabu, si de acă se explică neinsemnatele perderi ale angloilor. Regele a cadiutu in luptă si nu s'a sinucis, pre cum se vorbiă.

Varietăți.

** (Procesu de presa.) Regimul magiaru d'in Pest'a si celu austriacu d'in Vien'a se paru a fi inchisau o convențiune pentru persecutarea sistematică a diuarielor naționale ale opusetiunii. Consecintă a cerbicosa, cu care se intentează procesele de presa in contr'a foiei „Novi Pozor“, organul partidei naționale croate, incepe a face impresiune dorerosă chiaru si asupra nemilor, pre cum dice „Presse“ d'in Vien'a. In 22 Maiu se perera alu si este procesul de presa in contr'a diuariului „Novi Pozor“ pentru unu articolu, ce trăta despre guvernul magiaru. Articolul acelă afermă ince altele: că ilustră corona si guvernul au plecatu pre o carare, care nu corespunde demnității loru, "se provoca apoi la rescriptul imperialu d'in 20 Octobre 1867, in care dice corona, că a inceputu proiectul pentru legea de alegere, si totu-si nu multu după acestu rescriptu octroează alta lege de alegere. Acăstă e o contradicție, care vătăma demnitatea coronei, si contradicția acăstă a s'a nascutu de acolo, pentru că regimul n'a spusu coronei adeverulu. Diet'a de acum d'in Croati'a n'are baza de dreptu, si consiliarii coronei au in si elat u atât u pre regiantele cătu si naționele. Redactorul foiei fu condamnatu la inchisore de una luna, si 300 f. pedepsa in bani; in tote procesele de pana acum a suferit u inchisore de 5 $\frac{1}{2}$ lune si a perduu d'in cautiune 1000 f.

** Ce-va despre Valcele (Előpatak.) Această este celu mai remarcabilu si mai frecuentatlocu de cura in Transilvania, in comitatul Albei superior, trei miluri de la Brasovu, intr'o lunca frumoasa aperata prin deluri aproape de Sepsi Szt. György, are o pusetiune sanotosa, si o poporatiune cam de 600 de locuitori. Comunicatiunea cu Brasovu s'a asiguratu d'in anul 1858 prin unu podu preste Oltu si este in tote părțile buna. Post'a vine in tota diu'a de la Brasovu, si merge la Brasovu, și incătu ospetii după finirea curei in Valcele potu merge la Brasovu, si totu in aceea-si dă se si reintorce la Valcele. -- Este si o statiune de telegrafu in Valcele, prin care se potu incunoscîntă rudenile indata. Apoi suntu acolo cinci isvori dintre cari două se intrebuintă.

za de cura si trei de scalda. Analis'a chimica, areta că are isvori, cuprindu acrimi alcalice contineatorie de feru foarte multu. — Temperatur'a fantanei principale este + 8.89° I gr. spec. 2.005,092; in fontan'a nouă + 8.23° R gr. spec. 1.004,856. Gustulu e placutu caparatoriu si curatul acolo pe locu; apă are asemeneare cu apele minarale d'in Bartfa Füred, Gleichenberg si Kissingen si ocupă locul in privită efectul său intre apă de Karlsbad si Marienbad; ince inse pe acestea in privită părților contineatorie de urmă de acidu de feru si carbune, afara de aceea contină abundantia ocside libere carbonice, si se distinge si praceea, că are sări neutral-lacative, prin cari insanatosirea promovează intr'un modu insemnatu. Cur'a de apa curată canalulu intestinalu, ficatul si rerunchii asiștă, incătu se formează unu scaun mole si usioru, simtiendu după astfelul de deschisă potere indoita, promovează mai departe desvoltarea sanguină si intarește trupul, in privită efectul său asemeneare cu locul de cura de pre insul'a Corsică. — Fobul mai incolo la doreri de ficat, galbinare si la hypertrofia (marirea) ficatului. — In urmă patimelora de frig schimbătoare, precum de exemplu la marirea splinei si la bolile de apa, mai departe la patimile hîmoroidale anomale si pe tru ambe sesurile la catarulu d'in bescă de urinu; in contră slabitiunei mitrei după nascere, precum si in contră ingebinării, la inceputul unei tuberculoze de plămâni, pre langa observarea dietei; mai departe vindeca scrofula de pantă si limbrici, la copii prin scaunu asiștă, incătu lapeda toti limbrii si strica totu deodata si dispositiunea la acestu morbi mai incolo e buna pentru slabitiunea trupului, obosirea potilor, pentru artritia, paralisia, morburi nervoase, si chiar in contra melancholiei provenitorie d'in turburarea organelor pantecelui. Casele suntu sanotose, se inchiriază după tarifii stau sub ingrijirea politiei sanitarie; in tempul curăi cam ea mai buna capela civilă de musica d'in Transilvania. — Pentru mancărî este indestul de ingrijitu, si stă fia caruia voia libera de a găsi a casa fiindu in tota diu'a carne prospătă de a manca d'in costu pre langa unu pretiu estinu de cr. prandiul. — Locurile d'in impregiuri suntu forte acomodate pentru preambări; chiaru in tempu ploiosu se poate face comotiu destulă intr'unu ambitu acoperit. Pentru distractiune spiritală se află in Valcele unu cabinet de lecturi in diferite limbi. Suntu aci si bai calde si reci de apa minerală costruite după spiritul tempului de astă-di. Despre ingrijirea medicală poate fi onoratul publicu pre deplinu lenitistu, având intru ajutoriu in totu momentulu doctori cu esperințe si innoșintile practice. Se află mai incolo si o spiceră bine in tomită. — Var'a e temperatur'a la schimbarea regulară de tempu diminetă de 9°, la ameadi de 17° si seră de 14° R. — Sesonul de cura incepe in 15 Maiu si durează pana in 15 Septembrie. In fine amatorilor de venatul le stau padurile d'in impregiuri spre dispusetiune.

** (Espusetiunea romana anuala de pictura) sculptura si arhitectura s'a deschis la Bucuresci, in localulu academiei, domineca, 17 maiu. Durat'a espusetiunei va tine după regulamentu o luna.

Proprietariu, redactoru respondintieru si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
" Posionu	" 10 " 24 " " 10 " 51 "
" Neuhäusel	" 1 " 23 " diu'a, " 1 " 54 " năpteau
" Pest'a	" 5 " 19 " d.m. " 6 " 31 " deman.
" Czegléd	" 7 " 54 " " 9 " 14 "
" Segedinu	" 12 " 12 " năpteau, " 2 " 55 " dup. m.
" Temisior'a	" 3 " 55 " dem. " 7 " 47 "
" Jasenova	" 8 " 4 " " *)
" Beserică-Alba	" 8 " 40 " "
Sosesc in Baziasiu	la 9 " 10 "

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d.a.
" Beserică-Alba	" 6 " 27 "
" Jasenova	" 7 " 6 "
" Temisior'a	" 10 " 40 " ser'a si la 7 ore 25 min. dem.
" Segedinu	" 2 " 26 " năpteau, " 12 " 53 " diu'a
" Czegléd	" 6 " 35 " dem. " 6 " 21 " d.a.
" Pest'a	" 9 " 55 " " 9 " 30 " , ser'a
" Neuhäusel	" 1 " 52 " diu'a, " 1 " 8 " năpteau
" Posionu	" 4 " 48 " , d.a. " 4 " 12 " dem.
Sosesc in Vien'a	la 6 " 36 " " 6 " — "

Jasenov'a-Oravita.

De la Jasenov'a pleca la 8 ore 30 minute demanetă.

" Jam " 9 " 12 " "

" Racasdia " 10 " 12 " "

Sosesc in Oravita la 10 " 57 "

" "

Oravita-Jasenov'a.

De la Oravita pleca la 4 ore — minute după medie.

" Racasdia " 4 " 45 "

" Jam " 5 " 38 " "

Sosesc in Jasenov'a la 6 " — "

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a pleca la 8 ore — minute ser'a.

" Pest'a " 6 " 35 " deman.

" Czegléd " 9 " 27 " "

" Püspök-Ladány*) 1 " 58 " dup. med.

Sosesc in Oradea la 4 " 38 "

" "

*) Cale laterale duee la Dobritinu, unde sosesc la 3 ore după medie.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea pleca la 10 ore 6 minute demanetă.

" Czegléd " 5 " 41 " ser'a

" Pest'a " 8 " 37 " "

" Vien'a " 6 " — " demanetă.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a pleca la 8 ore — minute ser'a.

" Pest'a " 6 " 25 " deman.

" Czegléd " 9 " 47 " "

" Szolnok " 11 " 2 " "

Sosesc in Aradu la 5 " — " ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu pleca la 10 ore 15 minute demanetă.

" Solnok " 4 " 22 " după medie.

Sosesc in Czegléd la 5 " 33 " "

" Pest'a " 8 " 37 " "

" Vien'a " 6 " — " demanetă.

Vien'a-Paris.

De la Vien'a pleca 4 ore 30 minute ser'a.

" Salzburg " 1 " — năpteau.

" Monacu " 5 " 45 deman.

" Stuttgart " 11 " 45 "

" Mühlacker " 12 " 55 diu'a.

" Carlsruhe " 2 " 10 după med.

" Strassburg " 5 " 25 "

Sosesc in Paris la 5 " — demanetă.

Paris-Vien'a.

De la Paris pleca la 8 ore 35 minute ser'a.

" Stassburg " 8 " 57 " dem.

" Carlsruhe " 10 " 40 " "

" Mühlacker " 12 " — " diu'a.

" Stuttgart " 1 " 20 " după med.

" Monacu " 8 " 30 " ser'a.

" Salzburg " 1 " 30 " năpteau.

Sosesc in Vien'a la 9 " 30 " deman.